

ימי לימוד תנ"ך

לאורה של תורת ארץ ישראל

לע"נ סיון דברי בן בשט ז"ל

דומה דודי לצבי

הרב דודו מתוקי

שיר השירים:

פרק א':

א שיר השירים אשר לשלמה: ב ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דדיך מיין: ג לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך: ד משכני אחרך נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך נזכירה דדיך מיין מישרים אהבוך... ז הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים שלמה אהיה כעטיה על עדרי חבריך: ח אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיתיך על משכנות הרעים: ט לססתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי:

פרק ב':

א אני חבצלת השרון שושנת העמקים: ב כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות: ג כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצל חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחפי: ד הביאני אל-בית היין ודגלו עלי אהבה: ה סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי-חולת אהבה אני: ו שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני: ז השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ: ח קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על-הגבעות: ט דומה דודי לצבי או לעפר האילים הנה זה עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים: י ענה דודי ואמר לי קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך... יג התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח קומי לכי (לך) רעיתי יפתי ולכי לך: יד יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאוה: טו אחזו לנו שעלים שעלים קטנים מחבלים כרמים וכרמינו סמדר: טז דודי לי ואני לו הרעה בשושנים:

פרק ג':

א על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתי ולא מצאתיו: ב אקומה נא ואסובבה בעיר בשוקים וברחבות אבקשה את שאהבה נפשי בקשתי ולא מצאתיו: ג מצאוני השמרים הסבבים בעיר את שאהבה נפשי ראיתם: ד כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי את שאהבה נפשי אחזתי ולא ארפנו עד שהביאתני אל בית אמי ואל חדר הורתי: ה השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות, או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ:

פרק ד':

ו עד שיפוח היום ונסו הצללים אלה לי אל הר המור ואל-גבעת הלבונה: ז כלך יפה רעיתי ומום אין בך: ח אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי תשורי מראש אמנה מראש שניר וחרמון ממענות אריות מהררי נמרים:

פרק ה':

א באתי לגני אחתי כלה אריתי מורי עם-בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם-חלבי אכלו רעים שתו ושכרו דודים: ב אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחתי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה: ג פשטתי את כתנתי איככה אלבשנה רחצתי את רגלי איככה אטנפם: ד דודי שלח ידו מן החר ומעי המו עליו: ה קמתי אני לפתח לדודי וידי נטפו מור ואצבעתי מור עבר על כפות המנעול: ו פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר נפשי יצאה בדברו בקשתייהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני: ז מצאני השמרים הסבבים בעיר הכונוי פצעוני נשאו את רדידי מעלי שמרי החמות: ח השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני:

פרק ו':

א אנה הלך דודך היפה בנשים אנה פנה דודך ונבקשנו עמך: ב דודי ירד לגנו לערגות הבשם לרעות בגנים וללקט שושנים: ג אני לדודי דודי לי הרעה בשושנים:

פרק ז':

יא אני לדודי ועלי תשוקתו: יב לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים: יג נשכימה לכרמים נראה אם פרוחה הגפן פתח הסמדר הנצו הרמונים שם אתן את דדיל לך:

ימי לימוד תנ"ך

לאורה של תורת ארץ ישראל

לע"פ סיון דבורי בן בשט ז"ל

פרק ח':

א מי יתגד כֶּאֱחָ לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אֲמִי אֲמָצָאךָ בְּחוּץ אֲשֶׁקֶךָ גַם לֹא יִבְזוּ לִי: ב אֶנְהַגְךָ אֲבִיאֲךָ אֶל בֵּית אֲמִי תִלְמַדְנִי אֲשֶׁקֶךָ מִיַּיִן הֶרְקַח מַעֲסִים רַמְנִי: ג שְׂמָאלוֹ תַחַת רַאשִׁי וַיִּמְיֵנו תַּחֲבֹקְנִי: ד הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם מֵה תַעֲרֹו וּמֵה תַעֲרֹו אֶת הָאֲהָבָה עַד שְׂתַחֲפֹץ: ה מִי זֹאת עָלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל דֹּדָהּ תַּחַת הַתְּפוּחַ עוֹרְרֶתֶיךָ שְׂמָה חֲבַלְתֶּךָ אֶמְךָ שְׂמָה חֲבַלָה יִלְדֶתְךָ: ו שִׁמְנֵי כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ כַחוֹתֶם עַל זְרוֹעֶךָ כִּי עֲזָה כְמוֹת אֲהָבָה קֶשֶׁה כְּשֹׁאֵל קִנְיָה רִשְׁפִּיהָ רִשְׁפִּי אֲשֶׁ שְׁלֵהֲבַתֶּיהָ: ז מִיָּם רַבִּים לֹא יִכְלוּ לִכְבוֹת אֶת הָאֲהָבָה וְנִהְרֹות לֹא יִשְׁטֹפוּהָ אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֲהָבָה בּוֹז יִבְזוּ לוֹ:

2. אמריה לו ית' ברת דודי כלומר יודעת אנכי כי המלאכים והמלאכות נס הם חוקים ונכספים במתנתך ויריךך עמכם ויפלירו כך שלא לעסוק עיקר דירךך עמנו ולהיותנו דנקים עמך יותר מהם אבל ברת דודי ממלאכי השמים והדבק בנן וזה יהיה בקלות נמךך מים קל מסכה ויום וימה לך ללצי או לסופר האילים

(יד) ברה דודי. מן הגולה הזאת ופלנו מניטס: ודמוה לך לצבי. למחר הגאולה והשנה שכינתך על הרי כסמים הוא הר המוריה וצמ המקדש שיצנה במהרה צמינו אמן: נשלים פירוש שיר השירים, תהלה ליוצר אורים:

3. (יד) ברה דודי. ואני אמרתי לו אם יש לחשוב בזה מהר ללכת מן הגנים ורמה עצמן בקלות המרובה לצבי כר' וכוא על הרי בשמים ואני אבוא אתריך ושם נשב ושם נדבר דברנו ולא ימצא מי שם מקשים אמרנו. והנמשל הוא לומר כאלו בית יזורה משיב דבר לומר איכ מהר והשנה את שכינתך בבה"מ מקום יקטירו שם הקטורת וזה יהיה סיבה להשריש אמנתך ויראתך:

4. מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל. ההשתלמות המאושרת. שאליה ראוי שיכסוף האדם תמיד בכל חייו בלא הרף. היא מיוסדת על שתי בחינות יסודיות, שהן כבסיסים המעמידים את כל המדות עולמים. האחת היא העשרה העליונה של כל מעלה לחיות האדם שואף תמיד לתמצות, לעלות אל על במעלות הקודש. לחסיף חכמה ודעת קדושים רבה. להיות מואר באור זיו דעת ד' רצונו באור טהרה וקדושה, הבאה מתוך תוספות חכמה ודעת. מתוך התדבכות רגש ורצונו מתוך הגבורה האצילות הנפשית. הלך וגבור. ותשנית היא הבסיסיות של העמדה. התכן השומר את המצב, שלא יהרס, שבכלל הוא התכן המקיים את השוקת ההתעלות, הנותן מנחת לשיא גלית, והקובץ לנשמה מקום של מנוחה. לבלי תחיה מהרסת למעלה מכל חקת האותל והמשכן. הם שני השמות של בית הדירה, העלול להיות מוכן למסעות, שמרשמים בתוכן הרחני העליון את העליות הנכספות. האותל מסמן את היסוד המסלול, את הצביון של התכונה אשר לתנועה. שכלונה היא תמיד השתנות ועליה לצד האושר העליון לקראת הויו של מעלה. והמשכן מסמן, אם גם בצורה המחוכרת באיזה אופן להכנה של נסיעה. אבל דוקא את היסוד המנוחתי שיש בין מסע למסע, ובנפשיות היא התרגשה המרגעת. העוצרת את ההתנועעות הבלתי מוסקת, לשם היסוד של המטרה העליונה, קביעות האורה ובסיסיותה בערכה.

7. הוד לבבי ויקרת מחמדי החתן הנעלה והמרומם מר"ה משה ליב שחור הי"ו.

5. א. (יה. א) ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וגו'. ב. ויאמר ה' אל אברהם רבי ברכנה פתח (שיר א. ג) לרבים שמנייה טובים שמן תורק שמך. אמר רבי ברכנה למה הנה אברהם אבינו דומה לעלוחית של אפופילסימון מנסת צמיד פתיל ומנסת פזוית ולא הנה ריחו נודף פיון שהיתה מטלטלת הנה ריחו נודף כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו טלטל עצמך ממקום למקום ושמן מתגדל פעולם.

אחד"ש כראוי וכיאות לדידים נאמנים רעים אהובים כמונו. האייר מול פני יקרת דברוך הנעימים. בדבר צמאון הנפש, צריך רק להגדיר שיצא מכלל רעבון, ושיגיני לכלל שביעות, אמנם אין השביעות הוא בזמן שכבר עלו אז התכלית מחדמיון השטחי, אלא שהשביעות היא שבע בצמאונים. בתשוקות, בהתגעגעות. הדרשה להיות שבע בתכלית, להיות מרגישים קץ וסוף למבוקשו, אינו נובע וזא מכרם בית ישראל ישראל בקדושתם יודעים, כי אך זה תכליתם, ההליכה מחיל אנ חיל²² להיות מהלכים בין העומדים, ולהעלות אותם כן העומדים²³. על כן בזמן שאדם משתוקק אל על ודומה לו שהוא צעיר עדיין במרומת העלי, עליו להרגיש כי זורח עליו אור אין סוף ב"ה, והשמחה בזה אין גבול וסוף.

6. (ו) השבעתי. חזרה פניה כלפי הנערות, ותאמר להן אתן בנות ירושלים השבעתי אתכם להיות דומות לצבאות או לאילות השדה, להיות להפקר ולמאכל כמותן. אם תעוררו אליכן אהבת החשוק הוא עד שתחיה האהבה נחפצת לשוב אלי מעצמת, רוצה לומר כל עוד שלא שבה האהבה מעצמה אל המאסו אותי בעיני לעורר האהבה אליכן. וכאומרת אבל. אחר שתשוב האהבה הנה לא יהיה לאל ידכן להמאים אותי בעיני ולעורר האהבה אליכם, ואין צורך אז אל השכועה.